

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt mandag den 5. oktober 2020

Sag 8/2020

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Else Præstegaard, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt beslutninger af Sermersooq Kredsret den 27. februar 2019 (163/2019) og af Grønlands Landsret den 13. september 2019 (K 099/19).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Vibeke Rønne, Henrik Waaben og Jan Schans Christensen

Påstande

T har nedlagt påstand om, at prøveløsladelse som bestemt ved Sermersooq Kredsrets beslutning af 26. september 2017, som stadfæstet af Grønlands Landsret den 5. december 2017, opretholdes, principalt således, at vilkåret om ophold på pension i mindst 12 måneder udgår, subsidiært på samme vilkår.

T har mere subsidiært nedlagt påstand om, at han tildeles en advarsel, jf. Kriminallovens § 162, stk. 2, jf. § 150, stk. 2, nr. 1.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om stadfæstelse af Grønlands Landsrets beslutning af 13. september 2019, således at T fortsat skal være genindsat til afsoning af Nuuk Kredsrets dom af 17. september 2002, som stadfæstet af Grønlands Landsret den 19. november 2002.

Sagsfremstilling

T blev ved Nuuk Kredsrets dom af 17. september 2002, som stadfæstet af Grønlands Landsret den 19. november 2002, fundet skyldig i vold og trusler om vold begået den 9. maj 2002 under udgang fra Anstalten for Domfældte i Nuuk. Ved episoden havde T smidt sin ekskæreste på en seng, hvorefter han forsøgte at tage førergreb på hende, flere gange tog kvælertag på hende samt pressede sit knæ mod hendes hals, ligesom han truede med at slå hende ihjel. T blev endvidere fundet skyldig i at have krænket offentlig myndighed ved i tre tilfælde at have udøvet vold og fremsat trusler om vold mod tjenestemænd, herunder truet lederen af Anstalten for Domfældte i Nuuk med at slå ham ihjel. T blev som en fællesforanstaltning idømt anbringelse på ubestemt tid i en psykiatrisk ledet anstalt under Kriminalforsorgen i Danmark.

Forud herfor er T i perioden 1988-2002 ved en række domme fundet skyldig i flere tilfælde af alvorlig personfarlig kriminalitet samt narkotika- og formueforbrydelser. T er herunder ved Ammassalik Kredsrets dom af 14. september 1995 fundet skyldig i bl.a. et manddrab, som blev begået den 26. april 1995 ved at tage kvælertag på en kvinde, indtil hun mistede bevidstheden, hvorefter han trådte på hendes hals og stak en kniv i hendes bryst.

T blev frihedsberøvet den 10. maj 2002 og blev den 10. juni 2002 anbragt i Herstedvester Fængsel. Afsoningens forløb i perioden 2002-2010 er ikke dokumenteret for Højesteret.

I 2011 blev spørgsmålet om foranstaltningsændring taget op. Overlæge, speciallæge i psykiatri Elisabeth Pleidrup, Herstedvester Fængsel, afgav i den forbindelse en udtalelse af 12. juli 2011 til Politimesteren i Grønland, hvoraf fremgår bl.a.:

”Spørgsmålet om foranstaltningsændring har været drøftet på funktionærmøde på afdelingen den 11. juli 2011, og her er man enige om, at man ikke på nuværende tidspunkt kan anbefale ændringer i den idømte foranstaltning. Der er fortsat lagt vægt på, at T ikke har formået at gøre sig stabilt clean, og at han endnu ikke har færdiggjort misbrugsbehandling. Det er indres, at misbrugsbehandling også skal medvirke til at forebygge fremtidigt tilbagefald til alkoholmisbrug. Endvidere er der lagt vægt på, at T ikke har gennemført et stabilt udgangs- og udslningsforløb, herunder et længerevarende ophold på en af Kriminalforsorgens pensioner (alternativt et ophold i en åben anstalt i Grønland). En forbedring af disse forhold vurderes som afgørende for at forhindre recidiv til ligeartet kriminalitet.”

Nuuk Kredsret fandt ved dom af 24. januar 2012 ikke grundlag for at ændre den idømte foranstaltning. Grønlands Landsret ændrede ved dom af 8. oktober 2012 kredsrettens dom, idet

landsretten besluttede at prøveløslade T med en prøvetid på 5 år og på betingelse af, at han overholdt følgende vilkår:

- ”1. at domfældte ikke i prøvetiden begår ny kriminalitet,
2. at domfældte i prøvetiden undergiver sig tilsyn af Kriminalforsorgen,
3. at domfældte i en periode på mindst 12 måneder skal tage ophold i en af Kriminalforsorgens pensioner efter Kriminalforsorgens nærmere bestemmelse,
4. at domfældte i prøvetiden undergiver sig behandling mod misbrug af alkohol efter Kriminalforsorgens nærmere bestemmelse,
5. at domfældte i prøvetiden undergiver sig behandling mod misbrug af euforiserende stoffer efter Kriminalforsorgens nærmere bestemmelse, og
6. at domfældte i prøvetiden undergiver sig psykiatrisk behandling efter Kriminalforsorgens nærmere bestemmelse.”

T blev herefter den 13. november 2012 prøveløsladt til ophold på Pension Brøndbyhus.

Direktoratet for Kriminalforsorgen indberettede i januar, juli og august 2013 til Politimesteren i Grønland, at T havde overtrådt vilkårene for prøveløsladelsen ved indtag af alkohol og euforiserende stoffer, og oplyste, at han var blevet bortvist fra Pension Brøndbyhus og Pension Lyng, fra sidstnævnte tillige som følge af truende adfærd.

Sermersooq Kredsret bestemte ved dom af 30. august 2013, som stadfæstet af Grønlands Landsret den 29. oktober 2013, at T skulle genindsættes til afsoning i Herstedvester Fængsel som følge af vilkårsovertrædelserne.

I 2016 blev spørgsmålet om foranstaltningsændring på ny taget op. Overlæge, speciallæge i psykiatri Camilla Bock, Herstedvester Fængsel, afgav i den forbindelse en udtalelse af 26. oktober 2016 til Politimesteren i Grønland, hvoraf fremgår bl.a.:

”Spørgsmålet om foranstaltningsændring har været drøftet på funktionærmøde på afdelingen d. 3.11.16, og her er man enige om, at man ikke på nuværende tidspunkt kan anbefale ændringer i den idømte foranstaltning. Der er lagt vægt på, at T igen er genindsat efter udeblivelse kort efter tildeling af uledsaget udgang, og nyt udslningsforløb med genoptagelse af ledsaget udgang påbegyndes tidligst i januar 2017.”

Kredsretten i Sermersooq fandt ved beslutning af 26. september 2017, som stadfæstet af Grønlands Landsret den 5. december 2017, at T skulle prøveløslades med en prøvetid på 5 år og på vilkår som fastsat ved Grønlands Landsrets dom af 8. oktober 2012. T blev følgelig den 5. marts 2018 prøveløsladt til ophold på Pension Kværndrup.

Direktoratet for Kriminalforsorgen indberettede den 24. april 2018 til Politimesteren i Grønland, at T havde overtrådt vilkårene for prøveløsladelsen ved indtag af alkohol og euforiserende stoffer samt udeblivelse efter udgang, og oplyste, at han som følge heraf den 20. april 2018 var blevet bortvist fra Pension Kværndrup. Af indberetningen fremgår bl.a.:

”... Direktoratet skal således indstille, at T genindsættes til udståelse af straffen. Det er direktoratets vurdering, at T har overtrådt vilkårene fastsat i forbindelse med prøveløsladelsen i et sådant omfang, at der er stor risiko for tilbagefald til ny ikke bagatelagtig kriminalitet. Ved denne vurdering har direktoratet navnlig lagt vægt på, at T er bortvist fra Pension Kværndrup på grund af overtrædelse af vilkårene for ophold der, at T således på nuværende tidspunkt er uden fast opholdssted, at T har indtaget euforiserende stoffer (hash) og alkohol, og at T, som følge af bortvisningen fra pensionen, hverken er i behandling mod misbrug af stoffer eller alkohol eller i psykiatrisk behandling.”

Ved beslutning af 8. juni 2018 fandt Sermersooq Kredsret, at T skulle genindsættes til afsoning som følge af vilkårsovertrædelserne. Grønlands Landsret ændrede ved beslutning af 18. oktober 2018 kredsrettens beslutning således, at prøveløsladelsen blev opretholdt.

T blev herefter den 28. november 2018 prøveløsladt til Pension Kastanienborg. Til brug for pensionens administration af Ts prøveløsladelse afgav psykolog Steen Møllerup, Herstedvester Fængsel, den 13. november 2018 en udtalelse til pensionen, hvoraf fremgår bl.a.:

”Anbragte har haft et mangeårigt misbrug af alkohol og hash og opfylder kriterierne for en afhængighedsdiagnose. Misbrug af især alkohol har været medvirkende til den kriminalitet, han har begået.

Anbragte har én gang gennemført fængslets manualbaseret misbrugsbehandling med enesamtaler hos psykolog, og aktuelt gennemgår han forløbet igen. Dette til trods har han i det meste af sit afsoningsforløb haft misbrug af hash, og han har meget svært ved at holde sig fri af misbrug. Der har også været alkohol-indtag under udgang og i prøveløsladelsesperioden, trods dosering med Antabus. ... Anbragtes impuls kontrol med hensyn til indtag af alkohol forbliver et afgørende problem og ubetinget misbrugsbehandling og total afholdenhed med hensyn til alkohol, må derfor vurderes som væsentlig og afgørende for at nedsætte risikoen for recidiv til personfarlig kriminalitet.

... Af ovenstående fremgår det således, at vilkårsovertrædelser af anbragte ved fornyet alkohol- eller stofindtagelse (euforiserende stoffer) må anses for at medføre betydelig risiko for fornyet alvorlig personfarlig kriminalitet”.

Af udskrift af Kriminalforsorgens personjournal for perioden 27. - 31. december 2018 fremgår, at T den 27. december tog på en 24-timers udgang fra pensionen, og at T ikke returnerede

den 28. december. Det fremgår endvidere, at han den 29. december indgik en telefonisk aftale med pensionen om i stedet at returnere den 30. december, hvilket imidlertid ikke skete.

Direktoratet for Kriminalforsorgen indberettede den 10. januar 2019 til Politimesteren i Grønland, at T havde overtrådt vilkårene for prøveløsladelsen ved indtag af alkohol og euforiserende stoffer samt udeblivelse fra udgang den 28. og 30. december 2018. Af indberetningen fremgår bl.a.:

”På baggrund af forløbet af de to effektuerede prøveløsladelser til pension alene i løbet af det sidste år skal direktoratet eksplicit bemærke, at det er kriminalforsorgens entydige vurdering, at T ikke er egnet til anbringelse på en af kriminalforsorgens pensioner, og at pensionsanbringelse ikke er et virksomt tiltag til at begrænse risiko for nye vilkårs-overtrædelser herunder tilbagefald til alvorlig kriminalitet, hvorfor direktoratet alvorligt skal udtale sig imod ny pensionsanbringelse.

Direktoratet finder herefter, at pågældende må genindsættes til anbringelse efter Grønlands Landsrets dom af 19. november 2002.”

Sermersooq Kredsret fandt ved beslutning af 27. februar 2019, at T som følge af vilkårsovertrædelserne skulle genindsættes til afsoning af Nuuk Kredsrets dom af 17. september 2002, som stadfæstet af Grønlands Landsret den 19. november 2002. Af begrundelsen fremgår bl.a.:

”Retten har lagt til grund, at domfældte har overtrådt flere af de vilkår der er blevet fastsat ved beslutning af Sermersooq Kredsret af 26. september 2017, ved at have indtaget alkohol og hash under sin udgang og ved at udeblive fra pension Kastanienborg i 2 tilfælde, trods aftaler om hvornår han skulle være tilbage på pensionen og derved unddraget sig tilsyn af Kriminalforsorgen i de dage han er udeblevet. Første udeblivelse skete den 28. december 2018, næste udeblivelse skete den 30. december 2018. ...

Dermed finder retten det ikke for forsvarligt på nuværende tidspunkt, at lade domfældte være under fortsat prøveløsladelse og finder, at opretholdelse af prøveløsladelsen skal være betinget af fuldstændig overholdelse af vilkårene for prøveløsladelsen.

Retten finder endvidere, at en prøveløsladelse forudsætter en udslusning af den domfældte, der er forløbet uproblematisk, hvor den domfældte viser, at han kan administrere sine frihedsgoder og overholde vilkårene for den fortsatte prøveløsladelse.

Henset til sagens oplysninger, finder retten, at betingelserne for at træffe afgørelse om genindsættelse til afsoning er opfyldt, jf. kriminallovens § 162, stk. 2 jf. § 150, stk. 2, nr. 3.”

Den 29. maj 2019 afgav misbrugsbehandler Karin Thambour en bekræftelse på, at T deltog i misbrugsbehandlingstilbuddet ”DropUd” i Herstedvester Fængsel. Det fremgår, at T under prøveløsladelsen fulgte ambulantly misbrugsbehandling fra den 27. november 2018 med stabilt fremmøde, og at han efter genindsættelse påbegyndte døgnbehandling den 11. marts 2019.

Om forløbet heraf fremgår:

”T arbejder i behandlingen som forventet og der sker løbende en positiv udvikling især i forhold til egen indsigt og tilbagefaldsforståelse. Han deltager aktivt i undervisningen”.

Grønlands Landsret stadfæstede den 13. september 2019 kredsrettens beslutning. Af begrundelsen fremgår:

”Af Grønlands Landsrets beslutning af 18. oktober 2018 fremgår blandt andet, at T i april 2018 returnerede en dag for sent efter weekendbesøg, og at han i den forbindelse erkendte, at han havde drukket alkohol og indtaget hash. Han blev bortvist fra den pension, hvor han boede, og herefter havde hverken pensionen eller KIF i Odense oplysninger om hans opholdssted i en længere periode. T forklarede i den forbindelse, at han indtog hash og drak alkohol i den periode, hvor han var uden kontakt til Kriminalforsorgen.

Af de grunde, der er anført af kredsretten, er landsretten enig i, at T igen i december 2018 har overtrådt vilkårene for prøveløsladelsen, og at betingelserne for genindsættelse herefter er opfyldt. Landsretten besluttede derfor at stadfæste kredsrettens beslutning om, at T genindsættes med henblik på, at han kan gennemføre det igangsatte udslusningsforløb og misbrugsbehandlingen hos DropUd.”

Misbrugsbehandler Annette Simonsen afgav den 16. januar 2020 en status vedrørende Ts misbrugsbehandling, hvoraf fremgår bl.a.:

”T har været indskrevet på fængslets døgnbehandling siden 12.03.19 Og er d. 22.11.19 overgået til kontaktafdeling hvor han fortsat er i ambulantly efterbehandling. ...

Generelt set har T haft en positivt forløb på døgnbehandlingen. ... Der hvor han især har profiteret af behandlingen er i forhold til forståelsen af sig selv, og hvad det er han har misbrugt på. Samtidig har han mod på at tage fat om sine problematikker, og bruger de redskaber han har fået konstruktivt til at prøve og skabe en forandring for sig selv.

Det der har været en udfordring for T gennem hans liv, er at han skubber mennesker omkring han fra sig, når han får det svært. Han bliver modløs, opgivende og vred, og har tendens til at fralægge sig ansvaret og projicere problemstillingerne ud på andre. I starten af Ts forløb på afdelingen kunne en svær periode varer flere uger. Han har dog formået at arbejde intensivt med dette, og har nu reduceret varigheden af de svære perioder til, at de kun strækker sig over nogle dage. T selv giver udtryk for at han er klar

over det er et stort arbejds punkt for ham, og erkender at det som oftest er her han er faldet i misbrug.

T har tidligere været løsladt, men er blevet genindsat igen, grundet vilkårsovertrædelse herunder tilbagefald til misbrug. Ts egen forklaring på dette er at han føler de vilkår der bliver sat på ham er meget strenge, og at han ikke føler han har fået den rette hjælp. Samtidigt har han også en mening om at hvis man havde valgt at give han en chance på trods af tilbagefald, så ville han have klaret det. Han fortæller nu at han føler sig mere klar til at komme ud med de redskaber han har fået med sig, og har oprigtigt et ønske om at få sig et normalt liv. T mener selv det vil være godt for ham at have en støtte/kontaktperson han kan tage fat i, når han får det svært. ...”

Den 23. januar 2020 meddelte Procesbevillingsnævnet tilladelse til, at T kunne kære Grønlands Landsrets beslutning af 13. september 2019 til Højesteret.

Anbringender

T har anført navnlig, at genindsættelse til afsoning for den i 2002 begåede kriminalitet ikke står i et rimeligt forhold til vilkårsovertrædelsernes karakter og afsoningens samlede længde.

Vilkårsovertrædelserne har ikke en sådan alvorlig karakter eller grovhed, at der bør ske genindsættelse. Der skal lægges vægt på, at han havde misforstået udgangsperiodens længde og mente sig berettiget til at have udgang til den 31. december 2018. Der skal endvidere lægges vægt på, at han havde et meget moderat alkoholindtag under udgangen, hvilket bekræftes af, at hans promille ved tilbagekomsten til pensionen var 0.

Genindsættelse til afsoning på grundlag af de mindre alvorlige vilkårsovertrædelser står ikke i et rimeligt forhold til den begåede kriminalitet. Han har allerede været frihedsberøvet i 18 år for kriminelle forhold, der under sædvanlige forhold ville have givet en straf på maksimalt 2 år. Det vil derfor være i strid med proportionalitetsbetragtninger, hvis vilkårsovertrædelserne skal medføre en yderligere udstrækning af forvaringsanbringelsen.

Der er ikke dokumenteret aktuel farlighed eller konkret og nærliggende risiko for ny kriminalitet, herunder at der på grund af vilkårsovertrædelserne er eller har været aktuel og nærliggende risiko for tilbagefald til personfarlig kriminalitet. Tværtimod har han været kriminaltetsfri i 18 år, selv om han har erkendt at have indtaget alkohol under prøveløsladelse.

Beslutninger i medfør af § 150, stk. 2, nr. 3, i kriminalloven for Grønland skal fortolkes til gunst for den domfældte i overensstemmelse med den danske straffelovs § 40, stk. 2, nr. 3, hvorefter der ved andre vilkårsovertrædelser end kriminalitet skal foreligge ”særlige omstændigheder” for at genindsætte. Da han ikke har begået kriminalitet siden 2002, er der ikke særlige omstændigheder eller andre forhold, der taler for, at overtrædelse af de vilkår, som sagen vedrører, bør medføre genindsættelse.

Det forhold, at han i 2019 gennemførte en døgnbehandling med terapi mod misbrug og for en bedre adfærd, giver grundlag for at formode, at prøveløsladelse vil være formålstjenlig. Det understøttes yderligere af udtalelserne af 29. maj 2019 fra misbrugsbehandler Karin Thambour og 16. januar 2020 fra misbrugsbehandler Annette Simonsen samt af hans forklaring for landsretten.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at T har overtrådt vilkårene for prøveløsladelsen, og at overtrædelserne er så alvorlige, at der skal ske genindsættelse, uanset foranstaltningens tidsmæssige udstrækning, jf. kriminallovens § 150, stk. 2, nr. 3, jf. § 162, stk. 4.

Efter kriminallovens § 150, stk. 2, nr. 3, er det ikke et krav for genindsættelse, at der foreligger ”særlige omstændigheder”, og bestemmelsen skal derfor først og fremmest fortolkes i lyset af praksis forud for ikrafttrædelsen af lov nr. 319 af 13. juni 1973, hvor dette krav blev indført i straffelovens § 40, stk. 2, nr. 3. Herudover kan praksis efter lovændringen i et vist omfang inddrages i fortolkningen, idet de mere restriktive betingelser for genindsættelse er til gavn for den prøveløsladte.

Der er ikke grundlag for at antage, at T misforstod udgangsperiodens længde. Selv hvis det lægges til grund, at T den 28. december 2018 havde haft grund til at tro, at han først skulle vende tilbage til pensionen den 31. december 2018, så må det i hvert fald fra den 29. december 2018 have stået klart for ham, at han havde taget fejl, idet han på denne dato var i telefonisk kontakt med pensionen og alligevel ikke vendte tilbage den 30. december 2018.

Det må lægges til grund, at T under udgangen indtog i hvert fald 2-3 øl dagligt over en periode på 3 dage. Alkoholindtagelsens alvor må ses i lyset af, at der er tale om en vedvarende og stabil alkoholindtagelse af en vis daglig mængde, og at alkohol- eller stofindtagelse ifølge

udtalelse af 13. september 2018 fra cand. psych. Steen Mollerup, Herstedvester Fængsel, må anses for at medføre en betydelig risiko for fornyet alvorlig personfarlig kriminalitet. Alkoholindtagelsen udgør derfor en alvorlig overtrædelse af vilkårene for prøveløsladelsen. Hertil kommer, at T også røg hash og uddrog sig Kriminalforsorgens tilsyn ved ikke at vende tilbage til pensionen som aftalt.

Genindsættelse af T er ikke i strid med proportionalitetsprincippet i kriminallovens § 162, stk. 4, 1. pkt., når der henses til kriminalitetens art og grovhed, den nærliggende risiko for ny personfarlig kriminalitet, som er beskrevet i udtalelsen af 13. september 2018 fra cand. psych. Steen Mollerup og Direktoratet for Kriminalforsorgens indberetning af 10. januar 2019, samt det forhold, at T flere gange er forsøgt prøveløsladt, men i alle tilfælde inden for kort tid har overtrådt vilkårene for prøveløsladelsen ved at indtage alkohol og hash samt unddrage sig Kriminalforsorgens tilsyn. Derudover må det også tages i betragtning, at T på trods af fængselsmyndighedernes gentagne anbefalinger endnu ikke har gennemført et udslningsforløb.

Det er ikke i strid med proportionalitetsprincippet i straffelovens § 72, stk. 1, at en tidsubestemt foranstaltning strækker sig længere end den tidsbestemte straf, som kriminaliteten kunne have udløst, hvis prøveløsladelse indebærer en nærliggende fare for ny personfarlig kriminalitet, jf. U 2010.415/1H og U 2011.797/1H. Det har også betydning for proportionalitetsvurderingen, om der har været forsøgt gennemført lempelser i foranstaltningen, jf. U 2011.2971/1H og U 2011.797/1H.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om T har overtrådt vilkårene for prøveløsladelse under prøveløsladelse den 27. - 31. december 2018 og om han i givet fald skal genindsættes til afsoning af den i 2002 idømte anbringelse på ubestemt tid, eller om han skal prøveløslades på nærmere vilkår eller tildeles en advarsel, jf. kriminallovens § 162, stk. 2, jf. § 150, stk. 2. Det er herunder et spørgsmål, om proportionalitetshensyn er til hinder for genindsættelse, jf. kriminallovens § 162, stk. 4, 1. pkt.

T blev ved Nuuk Kredsrets dom af 17. september 2002, som stadfæstet af Grønlands Landsret den 19. november 2002, for vold og trusler om vold samt krænkelse af offentlig myndighed idømt en fællesforanstaltning på anbringelse på ubestemt tid i en psykiatrisk ledet anstalt un-

der Kriminalforsorgen i Danmark. Herudover er T i en række tidligere domme fundet skyldig i alvorlig personfarlig kriminalitet, som omfatter bl.a. et manddrab i 1995.

T blev frihedsberøvet den 10. maj 2002 og blev den 10. juni 2002 anbragt i Herstedvester Fængsel.

Højesteret lægger som ubestridt til grund, at T under prøveløsladelsen indtog alkohol og hash i et omfang, som udgør en overtrædelse af vilkårene for prøveløsladelsen om behandling mod misbrug af alkohol og euforiserende stoffer efter Kriminalforsorgens nærmere bestemmelse. Højesteret lægger vægt på navnlig oplysningerne i Ts personjournal for perioden 27. - 31. december 2018 samt forklaringerne for kreds- og landsret, herunder oplysningen om at T den 27. december 2018 fik udleveret antabus-medicin som led i behandling mod alkoholmisbrug.

På baggrund af navnlig det anførte i Ts personjournal for perioden 27. - 31. december 2018 samt forklaringerne for kreds- og landsret lægger Højesteret endvidere til grund, at T overtrådte vilkåret for prøveløsladelsen om at undergive sig Kriminalforsorgens tilsyn, idet han udeblev fra udgang fra pensionen.

Spørgsmålet er herefter, om vilkårsovertrædelserne skal føre til genindsættelse.

Det følger af kriminallovens § 150, stk. 2, at overtræder den prøveløsladte bestemmelser, der er fastsat efter § 149, stk. 4, indbringes sagen for retten, der kan tildele den prøveløsladte en advarsel, ændre bestemmelserne og forlænge prøvetiden eller træffe bestemmelse om genindsættelse.

Bestemmelsen blev indsat som § 106 i kriminalloven ved lov nr. 292 af 8. juni 1978. Lovforslagets særlige bemærkninger til § 106 forudsætter, at bestemmelsen er i overensstemmelse med straffelovens § 40 som ændret ved lov nr. 319 af 13. juni 1973, jf. Folketingstidende 1977-78, tillæg A, lovforslag nr. L 173, sp. 3507 ff.

Efter straffelovens § 40, som ændret ved lov nr. 319 af 13. juni 1973, er det en betingelse for genindsættelse, at der foreligger "særlige omstændigheder".

Højesteret finder herefter, at det må tillægges afgørende betydning for vurderingen efter kriminallovens § 150, stk. 2, nr. 3, om vilkårsovertrædelsen indebærer en konkret nærliggende risiko for ny kriminalitet, og om det oprindelige grundlag for prøveløsladelsen må anses for bortfaldet.

Det fremgår af Direktoratet for Kriminalforsorgens indberetning af 24. april 2018 bl.a., at der ifølge Kriminalforsorgens vurdering var stor risiko for tilbagefald til ny ikke bagatelagtig kriminalitet, herunder som følge af Ts indtag af alkohol og hash under prøveløsladelsen.

Af udtalelse af 13. november 2018 fra psykolog Steen Møllerup, Herstedvester Fængsel, fremgår endvidere bl.a., at Ts impuls kontrol med hensyn til indtag af alkohol forblev et afgørende problem, at ubetinget misbrugsbehandling og total afholdenhed med hensyn til alkohol derfor vurderedes som afgørende for at nedsætte risikoen for recidiv til personfarlig kriminalitet, og at vilkårsovertrædelser ved fornyet alkohol- eller stofindtagelse måtte anses for at medføre betydelig risiko for fornyet, alvorlig personfarlig kriminalitet.

Ud fra de foreliggende oplysninger lægger Højesteret til grund, at Ts indtag af alkohol og hash udgør en konkret nærliggende risiko for ny kriminalitet, og at det oprindelige grundlag for prøveløsladelsen dermed må anses for bortfaldet.

Højesteret tillægger det endvidere betydning, at grundlaget for prøveløsladelsen herudover bl.a. er, at T i mindst 12 måneder tager ophold i en af Kriminalforsorgens pensioner, og at Direktoratet for Kriminalforsorgen ved indberetning af 10. januar 2019 klart udtalte sig imod ny pensionsanbringelse, idet det var Kriminalforsorgens entydige vurdering, at T på baggrund af forløbet af de to effektuerede prøveløsladelser til pension i løbet af 2018 ikke er egnet til anbringelse i en pension, og at pensionsanbringelse ikke er et virksomt tiltag til at begrænse risikoen for nye vilkårsovertrædelser, herunder tilbagefald til alvorlig kriminalitet.

På denne baggrund tiltræder Højesteret, at Ts vilkårsovertrædelser som udgangspunkt bør føre til genindsættelse.

Spørgsmålet er herefter, om proportionalitetshensyn er til hinder for genindsættelse, jf. kriminallovens § 162, stk. 4, 1. pkt.

Det følger af kriminallovens § 162, stk. 4, 1. pkt., at det påhviler anklagemyndigheden at påse, at en dom til forvaring ikke opretholdes i længere tid end nødvendigt.

Bestemmelsen indebærer, at forvaring ikke må opretholdes længere end kriminalitets- og forebyggende hensyn nødvendiggør.

Ud fra de foreliggende oplysninger om risikoen for, at Ts under misbrug af alkohol og euforiserende stoffer begår ny personfarlig kriminalitet, finder Højesteret, at forvaringen ikke på nuværende tidspunkt har været udstrakt længere, end det må anses for at være nødvendigt for at afværge faren for ny kriminalitet.

Det bemærkes, at spørgsmålet om prøveløsladelse skal indbringes for retten 2 år efter genindsættelsen og derefter hvert andet år, jf. kriminallovens § 162, stk. 4, 3. pkt.

Højesteret stadfæster herefter Grønlands Landsrets beslutning af 13. september 2019, således at T fortsat skal være genindsat til afsoning af Nuuk Kredsrets dom af 17. september 2002, som stadfæstet af Grønlands Landsret den 19. november 2002.

Thi bestemmes:

Grønlands Landsrets beslutning af 13. september 2019 stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.